

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálatának

2011. évre szóló

T Á J É K O Z T A T Ó J A

a bűncselekmények áldozatainak nyújtható segítségről
(tájékoztatás, szolgáltatások, kárenyhítés)

A segítségnyújtás formái				
Tájékoztatás	Támogatások			
	Szolgáltatások			Kárenyhítés
	Érdekérvényesítés elősegítése	Azonnali pénzügyi segély	Jogi segítségnyújtás	

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) célja a társadalmi szolidaritás és méltányosság elvei alapján a bűncselekményt elszenvedett és emiatt életminőségükben veszélybe került személyek (áldozatok) társadalmi, erkölcsi és anyagi sérelmeinek enyhítése. *Az Ást. áldozatnak tekint a Magyar Köztársaság területén elkövetett bűncselekmény sértettjét, valamint azt a személyt, aki bizonyíthatóan a bűncselekmény közvetlen következtében szenvedett sérelmet.*

A Magyarországon életvitelszerűen élő magyar állampolgár a *jogszerű külföldi tartózkodása alatt elszenvedett szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmény után* is igényelheti a szolgáltatásokat (érdekérvényesítés elősegítése, azonnali pénzügyi segély, jogi segítségnyújtás).

Sérelem különösen a *testi vagy lelki sérülés* (súlyos félelem, szorongás) és az *érzelmi megrázkódtatás* (trauma, pszichés zavar), valamint olyan *vagyoni kár*, amely a bűncselekménnyel ok-okozati összefüggésben áll.

Az Ást. alapján a 2006. január 1. napja után elkövetett bűncselekmények áldozatai részére az állam az alábbi támogatásokat nyújtja:

- 1. Érdekérvényesítés elősegítése:** az eset összes körülményeinek mérlegelése után segítség az alapvető jogok érvényesítéséhez, egészségügyi, szociális ellátások igénybevételéhez, minden áldozatnak. *Személyre szabott felvilágosítás* nyújtása az áldozatnak az őt megillető jogokról és ellátásokról, illetve *segítségnyújtás* ahhoz, hogy ezekhez az ellátásokhoz mielőbb hozzájusson. Az Áldozatsegítő Osztály munkatársai végzik, igényléséhez *nem szükséges* az áldozatsegítő támogatásokra előírt kérelem *formanyomtatvány* kitöltése. *[Jellemző esete, amikor a bűncselekmény következtében az áldozattól személyes okmányokat (pl. személyi igazolvány, lakcímkártya, TB. kártya, adókártya stb.) is eltulajdonítanak, s ennek kapcsán – amennyiben azt az áldozat a szociális körülményei miatt, a személyes költségmentesség megállapítása céljából igényli – az Áldozatsegítő Osztály az áldozati státusz bizonyítását követően a szükséges*

*példányban, átadja számára az arról kiállított hatósági bizonyítványt, és információt nyújt az érintett hatóságok elérhetőségéről, ügyfélfogadási rendjéről. **Fontos! Ez a hatósági bizonyítvány nem biztosít automatikus költségmentességet!***

A bűncselekmény elkövetését követően, *korlátlan ideig* igényelhető.

2. **Azonnali pénzügyi segély:** lakhatással, ruházkodással, étellemezzel, utazással kapcsolatos, továbbá gyógyászati és kegyeleti jellegű rendkívüli kiadások fedezése, ha erre az áldozat a bűncselekmény következtében nem képes. **Kizárólag** az áldozatsegítő támogatásokra előírt kérelem **formanyomtatványon** igényelhető. Az azonnali pénzügyi segély **nem kártérítés**, célja nem a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése vagy enyhítése. **Csak krízishelyzetben vehető igénybe**, az áldozat bűncselekmény következtében kialakult helyzetére figyelemmel, **az eset összes körülményeit vizsgálva és mérlegelve adható**. A **krízishelyzet fennállását az áldozatnak** írásbeli nyilatkozattal, továbbá – többek között – a közös háztartásban élőkre vonatkoztatva a havi rendszeres bevételek, illetve kiadások összegét és esedékességét igazoló iratok becsatolásával **kell bizonyítani**. Bármilyen bűncselekmény áldozatának, **méltányossági döntés alapján jár**, a legmagasabb összege 2011. évben **85.914,- forint** lehet.

A bűncselekmény elkövetésétől számított **öt napon belül** igényelhető.

3. **Jogi segítségnyújtás:** az a rászorult áldozat kaphatja, aki a bűncselekménnyel okozott **kár**, illetve a bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett **jog- vagy érdeksérelem elhárításához** szükséges eljárás megindításához jogi segítő szakjogi tanácsadására vagy beadvány (kereset, kérelem, feljelentés, vádindítvány stb.) szerkesztésére van szüksége (**peren kívüli támogatás**). A rászorult áldozat **peres támogatásként** pártfogó ügyvédi képviselőre jogosult, ha az ügy bonyolultsága, jogban járatlansága, vagy egyéb személyes körülményei folytán képtelen személyesen eljárva a jogainak hatékony érvényesítésére. **A pártfogó ügyvédi képviselőre való jogosultság kizárólag a büntetőeljárás bírósági szakaszára terjed ki!** Bármilyen bűncselekmény esetén **a rászoruló áldozatnak jár** (jövedelemhatár 2011. évben: havi nettó **171.828,- forint**). **Kizárólag** a jogi segítségnyújtásra előírt kérelem **formanyomtatványon** igényelhető, ehhez kapcsolódóan az Áldozatsegítő Osztály igazolja, hogy a kérelmező az Ást. hatálya alá tartozó és áldozatsegítési támogatásban részesíthető áldozatnak minősül-e. Ha igen, erről **hatósági bizonyítványt** állít ki. Az eljárás ezt követően a **Jogi Segítségnyújtó Osztálynál** folytatódik. *(Jellemző esete, amikor a bűncselekmény következtében kárt szenvedett sértett a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése érdekében polgári jogi igényt kíván a büntetőeljárás során érvényesíteni. A polgári jogi igényről jogerősen rendelkező bírósági ítélet végrehajtható okirat, amely alapján a vádlott ellen bírósági végrehajtás kezdeményezhető.)*

A bűncselekmény elkövetését követően, *korlátlan ideig* igényelhető.

4. **Kárenyhítés:** a bűncselekmény miatt bekövetkezett igazolt vagyoni kár teljes vagy részbeni megtérítése (**egyösszegű kárenyhítés**), vagy a bűncselekmény következtében a rendszeres jövedelemben bekövetkezett csökkenés részbeni enyhítése (**havi járadék**).

Kizárólag az áldozatsegítő támogatásokra előírt kérelem **formanyomtatványon** igényelhető.

Kárenyhítésre az a rászoruló áldozat jogosult,

- a) akinek sérelmére szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el, s ennek következményeként testi épsége, egészsége súlyosan károsodott,
- b) aki az a) pontban meghatározott bűncselekmény következtében károsodott vagy meghalt sértettnek az elkövetés időpontjában egy háztartásban élő egyenes ági rokona, örökbefogadója vagy nevelőszülője, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, házastársa, élettársa,
- c) akinek eltartására az a) pontban meghatározott bűncselekmény következtében károsodott vagy meghalt sértett jogszabály, végrehajtható bírósági, illetőleg hatósági határozat vagy érvényes szerződés alapján köteles vagy köteles volt,
- d) aki a szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmény következtében meghalt sértett eltemettetéséről gondoskodott.

Rászorulóknak tekintendő az áldozat, ha havi nettó jövedelme – közös háztartásban élők esetén az egy főre eső jövedelem – nem haladja meg az alapösszeg kétszeresét, azaz 2011. évben a **171.828,- forintot**.

A bűncselekmény elkövetésétől számított 3 hónapon belül igényelhető. Egyes, kivételt képező esetekben a 3 hónapos határidőt az Ást.-ben meghatározott körülmények bekövetkezésének napjától kell számítani.

Kárenyhítés kérelmezése esetén tehát az alábbiakat kell az áldozatnak bizonyítania:

- a bűncselekmény, amely miatt a sérelem bekövetkezett, **szándékos, személy elleni, erőszakos bűncselekmény** volt (ebbe a körbe tartoznak, pl. az emberölés, a súlyos testi sértés, a kényszerítés, a személyi szabadság megsértése, az emberrablás, az emberkereskedelem, az erőszakos közöszlés, a szemérem elleni erőszak, a terrorcselekmény, a garázdaság, a rablás, a zsarolás stb.);
- a bűncselekmény következtében **a testi épség és/vagy egészség súlyosan károsodott** (súlyosnak akkor minősül a károsodás, ha 8 napon túl gyógyul, krónikus, hosszan tartó, vagy gyógyíthatatlan betegséggel jár, maradandó fogyatékoságot, vagy halált okoz);
- a bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett **anyagi kárt**;
- a **rászorultságot**;
- a kérelmező a bűncselekmény következtében károsodott vagy meghalt sértettnek **meghatározott hozzátartozója, eltartottja vagy ő gondoskodott az eltemettetéséről**.

Egyösszegű kárenyhítésként az áldozat a bűncselekmény miatt bekövetkezett vagyoni kárának teljes vagy részbeni megtérítését igényelheti.

A sértett bűncselekmény miatt bekövetkezett keresőképtelensége esetén – ha a keresőképtelenség várhatóan a 6 hónapot meghaladja – az áldozat **járadék formájú kárenyhítésként** a rendszeres jövedelmében bekövetkezett csökkenés részbeni enyhítését igényelheti.

Fontosabb eljárási szabályok:

Az Áldozatsegítő Osztály a hozzá forduló **ügyfelet tájékoztatja** a büntetőeljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről; a számára elérhető támogatások fajtáiról és az igénylés feltételeiről; az Ást.-ben biztosított támogatásokon kívül igénybe vehető egyéb ellátásokról, juttatásokról, jogérvényesítési lehetőségekről; az áldozatsegítésben részt vevő állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek elérhetőségéről; a bűncselekmény típusára figyelemmel az ismételt áldozattá válás elkerülésének lehetőségeiről.

Az **áldozatsegítési szolgáltatás iránti kérelmet** az az igazságügyi szolgálat bírálja el, amelynél a kérelmet az áldozat először benyújtotta. Ha az áldozat kéri, az ügyet a lakóhelye vagy a tartózkodási helye szerint illetékes igazságügyi szolgálatához kell áttenni. **Kárenyhítés iránti kérelmet** bármelyik igazságügyi szolgálatnál elő lehet terjeszteni, a döntést azonban minden esetben Budapest Főváros Kormányhivatalának Igazságügyi Szolgálatára hozza meg.

Az azonnali pénzügyi segílyt és a kárenyhítést – az ügyfélnek ingyenesen rendelkezésére bocsátott - **formanyomtatványon** lehet kérelmezni, személyesen vagy postai úton. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálatára a nyomtatványt díjmentesen, kitölthető és letölthető formában közzéteszi a világhálón. (<http://web.intra.pjsz.gov.hu>) **A kérelem formanyomtatvány, továbbá az egyéb, saját szerkesztésű nyomtatványok** (nyilatkozat, igazolási kérelem, meghatalmazás stb.) a települési önkormányzatok **családsegítő szolgálatainál is beszerezhetők**. Ezek kitöltéséhez a családsegítő szolgálatok szükség esetén segítséget nyújthatnak.

Az egyes támogatásoknál megjelölt **igényérvényesítési határidők nem jogvesztők**, így azok elmulasztása esetén – ha a mulasztás önhibáján kívül akadályozta a mulasztót a határidő teljesítésében – lehetőség van **igazolási kérelem** benyújtására, amelyet a támogatási kérelemmel egyidejűleg kell teljesíteni. Az igazolási kérelmet a mulasztásról való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő **nyolc napon belül, de legkésőbb az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított hat hónapon belül** lehet előterjeszteni.

Az áldozatsegítő eljárások **illeték- és díjmentesek**. A magyar nyelvet nem ismerő ügyfél helyett **a fordítás és tolmácsolás költségét** az igazságügyi szolgálat viseli.

Az áldozat a támogatás iránti kérelmet érdemben elbíráló határozat jogerőre emelkedését követő **3 évig köteles visszatéríteni a pénzben nyújtott támogatást**, ha az eljáró hatóság jogerősen megállapította, hogy a támogatás alapjául szolgáló cselekmény nem bűncselekmény; az áldozat a támogatás iránti ügyében valótlan adatot szolgáltatott; a kár vagy a rendkívüli kiadás más forrásból részben vagy egészben megtérült, de legfeljebb a megtérülés mértékéig; a támogatás igénybevételét kizáró ok a támogatást követően következett be.

Ügyfélfogadási idő áldozatsegítési ügyekben (valamennyi igazságügyi szolgálatnál): hétfőn és csütörtökön 9-13 óráig, kedden 13-16 óráig, szerdán 13-18 óráig.